

DİKİZ AYNASI

Sevgili arkadaşlarım,dikiz aynasından bakınca arkada amatör telsizcilikten neler görüyoruz? Geliniz hep beraber bakalım.

Yıl 1935, *Nijat ORKUŞ* isimli bir hava pilot teğmen ,o günün imkansızlıkları ve teknolojiyle ,kendi imal ettiği kısa dalga vericisi ORKUŞ-K.D.V.-003 ile ilk defa dünyaya amatör bandında gözünü açıyor.Her şeyden önce kim bu Nijat ORKUŞ?

Edinebildiğimiz kısa özgeçmiş şöyle.

Adı Soyadı : NİJAT ORKUŞ (*TA2BA Silent Key*)

Mesleği : Emekli Hava Kurmay Albay

Sicili : 929-C-1

Doğumu : 1323 (1907)

Fransa'da Havacılık,Fizik,Elektrik ve elektronik tahsili,Hava okullarında elektrik ve elektronik öğretmenliği ve bu arada ilk Türk tipi uçak telsiz cihazı (TEĞMEN ORKUŞ-OKUL K.D.V. NO:004) ün imali.1.Hava Tugayı Kurmay Başkanı,Hava Harp Akademisi komutanı,M.S.B.Hava Müsteşarlığı kurmay başkanı,Harp Akademileri tabiye öğretim üyesi (1947,1948,1949,1950)

SİVİL SEKTÖRDE :

Ulaştırma bakanlığı baş müfettişi,

Erzurum ve İzmir Emniyet müdürü,

Devlet Hava Meydanları Genel Müdürü. (1956,1960)

Köyşeri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Krediler Genel Müdürü (1967,1971)

Milletlerarası Polis Şefleri birliği Türkiye ömür boyu üyesi.

ARRL'nin 16 Kasım 1937 tarihli üyesi.

İLK AŞK VE İLK HEYECAN :

Nijat beyin ilk aşk ve en büyük heyecanını kendi kaleminden ve noktasını,virgülünü değiştirmeden aynen aktarıyorum.

Tarih : Teşrin-i-Sani (Kasım) başları 1924

Bir perşembe günü...

Saat : Takriben 19.00 - 19.30

1924 yılında Halicioğlu Askeri Lisesine,rüştiye 3 de 6479 numara ile devam ederken bütün harçlıklarımı bir radyo yapmak için ayırıyordum.Nihayet 1924 yılı kasım ayının bir perşembe günü,gözüm dünyayı görmüyor.O güzel kızlar,kadınlar bu gün nedense bana hiç mi hiç bir şey ifade etmiyorlar.

Batarya teşkil etmek üzere,gerekli bütün pillerimi almış,hiç bir yerde oyalanmadan doğru ve tabii en son sür'atimle evime koşuyorum.Ne telaş yarabbim....Ne sabırsızlık...Fakat aynı zamanda ne büyük heyecan ve ümit...

Mektepte hazırlamış olduğum şemaya göre montajımı çok büyük bir dikkatle yapıyorum. Elimde eksik olarak kalan bir şey var... Biraz canımı sıkmakla beraber,pek fazla ehemmiyet de vermiyorum. Bu,lambanın GRIY girişindeki ve GRIY POLARIZASYON'u için bulunan ,çok küçük bir kapasite ile bunu şönte eden bir megom'luk rezistans ...Ama içimdeki kurt da durmadan canlanıyor ve kıpırdanıp duruyor...

-Ya, bu noksanlıktan dolayı hiç bir netice alamaz ve bütün çalışmalarım boşa giderse ?

-Ne yapalım..param kafi gelmedi..Alacağım bu haftanın harçlığıyla onları fedarik eder ,netice bir hafta sonraya kalır en nihayet...

Tesellisiyle avunuyorum... Tam ve kesif bir çalışma başladı.Anneciğim gelmiş bana bu hafta için yaptığı en sevdiğim yemekleri sayıp döküyor..Ellerine sarılıp öptüm ve Anaçkom, o kadar çok ve acele çalışma içindeyim ki, sakın bana darılma ve kızma ama ben biraz ekmek ve peynirle hem çalışır ve hemde şimdilik karnımı doyururum.. Ellerine sağlık.Bana yapmış olduğun o güzelim yemekleri,inşallah daha sonra veyahut yarın yerim. Sen sakın buna üzülme , hiç üzülme anaçkom, dedim. Anacığim üzüldü ama, benim sıkı bir çalışma içinde olduğumu da gördüğü için ses çıkarmadı...

Fazla bir zaman geçmeden bütün montaj tamamı,tekrar bir kontrol yaptım.. her şey uygun ve şemamıza tıpa-tıp uyuyor.Canı gönülden bir besmele çekerek radyo ambasının flamanına ceryan veren reostayı çevirdim..

-Montaj çalışıyor ama,varyabl kondansatörün yavaş yavaş dönmesine rağmen hiç bir ses yok..

Reaksiyon bobinini biraz daha yaklaştırdım gene bir şey yok...

Birden kafamda kuvvetli bir şimşek çaktı.Fransızca mecmuada okuduğum şey hemen aklıma geldi.Diyordu ki:

Reaction netice vermezse hemen bu bobinin uçlarını ters olarak bağlayın.

Sevindim bunun hemen aklıma gelmesine ...Reaksiyon bobininin uçlarını aksi olarak bağladım ..Asıl büyük ,çok büyük ve adeta son ümit heyecanı içinde lambaya tekrar ceryan verdim....

Ooooooh... şükürler olsun yarabbim,kuvvetli çok kuvvetli bir hışırtı başlamıştı.Bizim tenekeci işi atmasyon varyabl kondansatörü ayarlamaya başladım... Aman...

Bir ısıklık sesi...Bir verici istasyonunun yakalandığını bildiren ısıklık sesi...Aman kaçırmayalım... dikkat kesildim,reaksiyon bobinini biraz uzaklaştırdım,ısıklık daha çok kuvvetlendi...Flaman ceryanını biraz artırdım,bobini biraz daha ayarladım ..

Aman Allahım ,ısıklık sesi arasında bir de müzik sesi var.Kondansatörüm çok atmasyon olduğu için onunla pek fazla oynamak istemiyorum .Gene bobin ve flaman reostat'sı ile bir ayarlama daha ... tamam ,evet .. tamam ,hafif olmakla beraber çok nefis bir vals...,Bir vals çalıyor,bir vals evet bir vals....Sevincimden deli gibiyim.Kaçmasın diye en ufak bir şeye bile dokunmuyorum..

Hemen anneme seslendim ... Anaçkom hemen gel, hemen gel... Anacığım oldukça büyük bir merakla koştu geldi..Yaptığım çok büyük hatayı anladığım için hemen gülmeye başladım.ve kulaklığın birisini ayırarak ona verdim.

-Beni çok korkuttun,nasıl bağırdiğini biliyormusun ? dedi.

-Dinle anaçkom...

Annem ekuför'ü kulağına götürdü... dinledi...dinledi...ve hayranlık dolu bir sesle bana bu mizika ? dedi.

-Evet anaçkom ,avrupadan bir yerden geliyor ama neresi olduğunu daha bilmiyorum dedim. Anacığım ağlamaya başlamıştı....

Bir ara müzik durdu ve bir adam : RADIO WIN...diyerek almanca bir şeyler söylemeye başlayınca sevincimden uçacaktım.Evet dinlediğim istasyon VİYANA idi. Yaptığım ilk radyo ile ilk olarak Viyana'yı bulmuştum.Şimdi ,adamın konuşması durmuş,bunun yerine bir cep saatinin tiktakları başlamıştı....

Bu saatlerde camilerden birisinde olması icabeden babamı bekliyorum ... Bundan evvelki GALEN alıcılarımla babama pek çok defa ,Ok Meydanı ve Seyri-sefain'in KULE telsizlerinin hep MORS işaretleriyle konuşan telsizlerini dinletmişim.Benim bu başarıma pek sevinmişti... Bakalım bu seferkine ne diyecek ?... Babam camiden döndüğünde kendisine

-Babacığım .. bu yeni yaptığım telsiz...Tek lambalı,dinlediğimiz ise biraz evvel söyledi VİYANA dedim...

-Viyana ha? Allah Allah..fen ne kadar çok ilerlemiş? , Ben ve dahil olduğum heyet Viyana'ya gitmiştik.. Günlerce ...günlerce günlük uzak bir yol...Bu kadar uzaklardan orada çalınan muzikayı sanki burada çalışırmış gibi dinlemek çok büyük bir şey.Aferin evladım,Bundada muvaffakiyet elde ettin,cenab-ı hak daima sizlere sıhhat ve muvaffakiyet ihsan buyursun... duasını yaparak beni tekrar tekrar kucakladı...

Gözleri nemlenmiş,odadan çıkarken,birdenbire durdu,elini cebine atarak bir şey çıkardı ve bana : bunu al bakalım... Herhalde gene bazı aletler almak için belki işine yarar, diyerek elime bir kağıt para verdi...Elini öptüm ve teşekkür ettim.Odasına çıktı...

Merakla elimdekine baktım...bu bir beş liralık banknottu .O devirde oldukça büyük ve işe yarar bir paraydı.Bu para,o devirde mütevazi bir ailenin 3-4 günlük ve hatta biraz tasarruf ile bir haftalık geçimi idi.

Hakikaten işe yarar bir para idi çünkü,bir hafta sonraki izinli gelişte,dostumuz mösyö ve madam PARDO'lardan,çok büyük ve adeta kavgaya benzer bir pazarlıktan sonra ve asıl madam Pardo'nun da araya girmesiyle,alman yapısı çok güzel bir varyable kondansatör sahibi olmuş ve yeni alıcımı daha rahatlıkla ayarlama imkanlarına kavuşmuşum. Tabii... birkaç yeni istasyon, mesela....

-BERLİN = KÖNIGSWÜSTERHAUSEN ...

-PARİS = TOURE EIFFELDAVENTRY... bunların arasında idi.

YIL 1936

Eskişehir Hava Okullarında görevli olduğum yıllarda ,yaptığım verici telsizin (ORKUŞ-K.D.V.-003) kısa dalga yayın mesafesini tayin etmek için okul komutanlığına başvurup bize amatör bandına geçerek karşımızda muhatap bulmak için Genel Kurmay Başkanlığımızdan gerekli müsadenin alınmasını teklif ettim.

Okul komutanımız kurmay albay YAHYA RAZİ bey gerekli bütün müsadeyi (çalışma saat ve bandımızı belirtmek şartıyla)bize aldı. 14 ve 7 MEGASAYKL bandında çalışmaya başladık. Bu arada,buluşabildiğimiz istasyonlarla , usul olduğu için karşılıklı göndermek için QSL (alındı/ ve muhaberenin nasıl olduğunu ,kuvvetini belirten) kartları bastırdık.

Ben,çağırma işareti olarak TATN 'ı aldım.

TA : Türkiyenin uluslararası işareti

1 : Bölge (ki bizde yoktu,ilk ve birinci istasyon manasına kullandım)

N : Bir hatıra olarak Nijat'ın ilk harfi olarak kullandım.

Yapmış olduğumuz verici telsizle (ORKUŞ-K.D.V.-003) amatör bandına giriyor ve dünyaya açılıyorz....Okul komutanımıza yaptığımız müracaat üzerine Genel Kurmay Sayın Başkanlığından verilen müsadde ile 7 ve 14 MC amatör bandında çalışmaya başladık.Bütün Avrupa ve yapmış olduğum üç lambalı alıcı ki,alış gücü tabi çok mahdut olduğundan iki defa Amerika ilede buluştuk. 1936 yılında bastırduğım ilk QSL kartım da ekler arasındadır.

Ekteki QSL kart fotokopilerinde gördüğünüz bazı QSO lar aşağıdaki gibidir.

28.12.1936	HAF7N	5.8.8	01.08.1938	W1JVS	5.5.9
31.03.1936	PA0QRF	5.7.7	09.12.1937	YR5AW	5.7.3
28.12.1936	HA5C	4.5.5	28.12.1936	YR5HC	4.5.5
10.02.1936	SP1DE	5.5.8	20.12.1938	W4CY7	5.6.9
30.12.1936	HAF8G	5.6.6	10.02.1936	G5RV	4.4.9
13.02.1936	YR5IG	5.7.8	29.02.1936	ON4EY	3.4.8
13.02.1936	F8KJ	5.8	12.12.1937	OK3NW	5/3.6.4
12.02.1936	OH2OT	4.5.7	20.12.1936	PA0XF	4.5.6
22.12.1936	F8RR	5/2.6.8	12.05.1936	HB9Y	5.5.6

NIJAT ORKUŞ'UN ELEKTRONİKLE İLGİLİ DİĞER ÇALIŞMALARI

1935 Yılında av tayyareleri için imal ettiği KARTAL 007 numaralı alıcı-verici radyo telefonun modülasyon tecrübe ve ıslahı için (ESKİŞEHİR KISA DALGA RADYOSU) ismiyle bir müddet ses ve müzik yayını yapılmıştır.Her akşam yapılan bir saatlik neşriyatın Aydın,Kuşadası,Denizli,Afyon,Konya ve Yozgat'tan çok iyi olarak dinlendiği öğrenilmiştir.

Yine aynı yıl Türkiye'de ilk defa yapılan Türk tipi uçak telsizi ORKUŞ-OKUL-NO:004,Eskişehir Hava Okulları tarafından iki yıl boyunca ve sürekli olarak tatbikat uçuşlarında hiç arıza yapmadan kullanılmıştır.

ÖZELLİKLERİ :

TİP : ORKUŞ - OKUL K.D.V (Kısa Dalga Verici)

NO : 004

DALGA CİNSİ : A-1,A-2,A-3

DALGA BANDI : 15 - 50 METRE

ÇALIŞIR DURUMDA AĞIRLIK : 16 kg 300 gr.

ANTEN : KANAT UCU-KUYRUK ARASI SABİT ANTEN

GENERATÖR : KANAT ÜSTÜ MONTAJ,OTOMATİK DEVİR,AYARLI MULINE.

1951-1952 Yıllarında savaş artığı malzemelerden arkadaşımız (merhum hava korgeneral) Enver AKOĞLU tarafından verilen telsiz vericilerinden birisini İzmir emniyet

müdürlüğüm sırasında İzmir emniyet müdürlüğüne kurduk.Nöbetçi amiri bir tek konuşma ile şehrin beş çıkış kapısındaki polis karakollarına bir anda kapama emri verebiliyordu.

Yine bu telsizlerden bir tanesini Kadifekale'ye kurduk ve (BİZİM RADYO) isimli komünist radyosunun yayınlarını bozarak İzmir'den dinlenmesine mani olduk.

BİR ANI :

Bir gün Nijat ORKUŞ'a 1924 yılında "Elektrik sizce nedir?" diye sorulduğunda şöyle cevap vermiştir.

*ELEKTRİK,Bütün isteklerimi ,bütün emirlerimi eksiksiz olarak yapan bir UŞAĞIM,hatta KÖLEMDİR. Bu kölemden biraz dayak da yemiş bir kişiyim.Bu köle öyle bir köle ki,bütün emirlerimi eksiksiz olarak yapmasına rağmen,en ufacak bir dalgınlığımdan , ihmalimden bile hemen ve mutlaka faydalanmaya ,beni yere vurup öldürmeye ve bu suretle benden kurtulmaya , kat'i kararlı bir KÖLE...

**Yukardaki bilgiler Nijat beyin hatıralarından aynen alınmıştır*

Derleyen : **MUZAFFER SOĞUKPINAR**
T A 2 D G
*Emekli Hava Astsubay
Kıdemli Başçavuş*

T. C. HAVA OKULLARI K. - ESKİŞEHİR - TÜRKİYE

TO RADIO Ur Sigs, Wkd
 hr 193 at GMT
 QSAw R T Band MC
 RCVR 0. 1. 2.

T A 1 N

Xmtr: MESNY 2
 Impt: 150 W.
 Ant: Zepp

REMARKS:

Vy 73: OP:

PSE QSL FOTO. TIMBES POST.

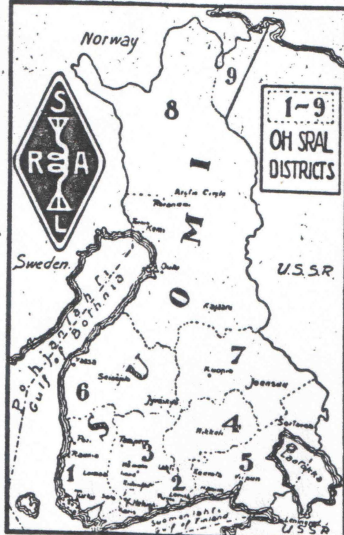
QSL No 754

CONFIRMING QSO WITH TAIN, Eskişehir, Turquie

DATE 12/2 1936 AT 7:30 GMT. UR SIGS WERE QSA 4 R 4/5 T 7

ON 14000 KC BAND: IN MY RCVR O-V-2. QRM QRN QSX

QSB some QSC WX -10° Cels.

OH2OT

XMTR co-fd-pa 25 WATTS. AERIAL HERTZ

Vy used to qso ab!

TNX FR QSO ES HPE CUL.

PSE QSL VIA SRAL or direct!

73 FM OPR: J. Duorinen.

* QRA: KIRK.NIEMI, SUOMI (FINLAND)

W.A.G. AMATEUR RADIO STATION W.A.S.
MOUNT. HOLLY, N.C. U.S.A.
 Radio TAIN QSO 12-20-38 1935-35 A. EST.
 RST 5-6-9X QRG 40 Cond OK

W4CYY

N.R.I.
 Xmitter hr: 6L6 Xtal, 800, T55, 250TH.
 Receiver- Super-Skyrider, 4 yrs old. Do U Save Stamps?
 Pse QSL Tnx. OM. 73, *JBS* **J. B. Smith**

CHELMSFORD.

WAC ♦ Telephony & Telegraphy ♦ ARRL

G5RV

Transmitter 100 watts. Class B. Modulation. Rotary Beam. 14 Mc.
 To TAIN Confirming Phone 08-00 GMT 10-2-1936 RST 449
 C.W. ✓
 Please QSL. 73. R.L. VARNEY, "Arvika", Galleywood Road.

TO RADIO : TAIN UR CW/PHONE QSO/RED HR ON 29.1.1936
AT 1600 GMT, ON MC, RST 348, F, QRM, CQ/WKD RCVR: 1-V-2
XM: COPA-30W-AER: ZEPP-MOD: CL. A. - 3,5;7; 14 MC.-XT. 3.560 KC.- WAC

ON 4 EY

MARCEL DUPUIS, rue du Vélodrome, 46, OSTEND
 RB.-ARRL-IARU-WRRL **BELGIUM** JD8 - RADIO - QRA
PSE QSU DIRECT OR VIA RB.-FOTO FOR FOTO-HPE QSO, VY 73 FM ON4EY
GAND.-IMP. F. & R. BUYCK FRÈRES